

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова Проректорської комісії
ректор Херсонського державного університету,
Олександр СПИВАКОВСЬКИЙ

« 30 » березня 2021 р.

ПРОГРАМА

фахового вступного випробування з Теорії економіки
для здобуття ступеня вищої освіти «бакалавр» на 2 курс
на базі освітньо-кваліфікаційного рівня «молодший спеціаліст»,
попереднього здобутого рівня вищої освіти та осіб, які здобувають його не
менше одного року та виконують у повному обсязі індивідуальний
навчальний план
(денна, заочна форми навчання)

Галузь знань: 05 Соціальні та поведінкові науки

Галузь знань: 07 Управління та адміністрування

Спеціальність: 051 Економіка

073 Менеджмент

076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність

072 Фінанси, банківська справа та страхування

Херсон 2021

ЗМІСТ

	2
	с.
1. Загальні положення	3
2. Перелік питань, що виносяться на фахове вступне випробування з теоретичної економіки	5
3. Список рекомендованої літератури	9
4. Критерії оцінювання знань фахового вступного випробування	11

1. Загальні положення

Програма фахового вступного випробування з теоретичної економіки складена для абітурієнтів, які вступають на навчання для здобуття рівня вищої освіти бакалавр на 2 курс на базі освітньо-кваліфікаційного рівня «молодший спеціаліст» та попереднього здобутого рівня вищої освіти відповідно до Державного стандарту.

Організація та проведення фахових вступних випробувань відбувається у порядку визначеному у Положенні про приймальну комісію Херсонського державного університету.

Мета вступного випробування – відбір претендентів на навчання за рівнем вищої освіти бакалавра.

Форма фахового вступного випробування: вступне випробування проводиться у формі тестування.

Тривалість фахового вступного випробування – на виконання відведено 180 хвилин.

Результат фахового вступного випробування оцінюється за шкалою від 100 до 200 балів.

Перепусткою на тестування є Аркуш результатів вступних випробувань, паспорт.

Під час проведення вступного випробування не допускається користування електронними приладами, підручниками, навчальними посібниками та іншими матеріалами, якщо це не передбачено рішенням Приймальної комісії. У разі використання вступником під час вступного випробування сторонніх джерел інформації (у тому числі підказки) він відсторонюється від участі у випробуваннях, про що складається акт. На екзаменаційній роботі такого вступника член фахової атестаційної комісії вказує причину відсторонення та час. При перевірці така робота дешифрується і за неї виставляється оцінка менше мінімальної кількості балів, визначеної Приймальною комісією та Правилами прийому, для

допуску до участі в конкурсі або зарахування на навчання поза конкурсом, незважаючи на обсяг і зміст написаного.

Вступники, які не з'явилися на фахове вступне випробування з політичної економії без поважних причин у зазначений за розкладом час, до участі у подальших іспитах і конкурсі не допускаються.

2. Перелік тем, що виносяться на фахове вступне випробування з політичної економії

Тема 1. Предмет і метод економічної теорії

Становлення й основні етапи розвитку економічної теорії як науки. Предмет економічної теорії та еволюція його визначення різними школами. Методи пізнання економічних процесів і явищ та їхня класифікація. Економічні категорії, закони та принципи. Пізнання і використання економічних законів. Функції економічної теорії. Економічна теорія як теоретико-методологічна база інших економічних наук.

Тема 2. Економічні потреби суспільства. Економічні інтереси

Економічні потреби суспільства, їхня суть та структура. Економічний закон зростання потреб. Економічні інтереси: сутність, класифікація, взаємодія. Мотиви та стимули ефективного господарювання.

Тема 3. Економічна система суспільства. Відносини власності

Формаційний та цивілізаційний підходи до періодизації суспільного розвитку. Економічна система, її сутність, цілі й основні структурні елементи. Типи економічних систем. Власність, її суть, форми і місце в економічній системі. Місце і роль людини в економічній системі.

Тема 4. Закономірності та особливості розвитку перехідних економік

Сутність і закономірності еволюційного переходу економічної системи до наступного типу. Перехідні економічні системи: зміст і основні риси. Криза і розпад командно-адміністративної системи та необхідність переходу економіки постсоціалістичних країн до ринкових відносин. Концепції переходу постсоціалістичних країн до ринкової економіки. Формування інституційних та економічних умов переходу країн до нової системи господарювання.

Тема 5. Форми організації суспільного виробництва та їхня еволюція

Сутність і структура суспільного виробництва. Матеріальне і нематеріальне виробництво. Основні фактори суспільного виробництва та їхній взаємозв'язок. Ефективність виробництва, її сутність, економічні та соціальні показники. Форми організації суспільного виробництва: натуральне і товарне. Економічні та неекономічні блага. Товар і його властивості. Альтернативні теорії вартості. Закон вартості, його сутність та функції.

Тема 6. Теорія грошей і грошового обігу

Теоретичні концепції виникнення і суті грошей. Функції грошей та їхня еволюція. Грошовий обіг і його закони. Грошова система, її структурні елементи й основні типи. Валютні курси. Конвертованість грошей. Інфляція, її сутність, причини, види і соціально-економічні наслідки.

Тема 7. Ринкова економіка: суть, структура та інфраструктура

Ринкове господарство як невід'ємна складова товарного виробництва. Риси, структура та функції ринку. Основні суб'єкти ринкової економіки. Держава як суб'єкт ринкового господарства. Інфраструктура ринку.

Тема 8. Попит і пропозиція. Теорія ринкової рівноваги

Суть попиту і фактори, що його визначають. Пропозиція: зміст і фактори, що на неї впливають. Еластичність попиту і пропозиції. Взаємодія попиту і пропозиції. Ринкова рівновага.

Тема 9. Конкуренція і монополія у ринковій економіці

Конкуренція, її суть і економічні основи. Закон конкуренції. Види економічної конкуренції. Методи конкурентної боротьби. Монополія: причини виникнення, суть та основні форми. Антимонопольна політика держави. Антимонопольне законодавство.

Тема 10. Підприємництво у ринковій економіці

Зміст, основні принципи та ознаки підприємництва. Теорії та моделі підприємництва. Організаційно-правові форми підприємництва. Класифікація підприємств за розміром. Малий бізнес. Нові види підприємницької діяльності.

Тема 11. Капітал. Витрати виробництва і прибуток

Капітал як економічна категорія товарного виробництва. Структура авансованого капіталу. Витрати виробництва, їхня сутність та класифікація. Прибуток на капітал і фактори, що його визначають. Економічна роль прибутку. Кругообіг і оборот промислового капіталу. Амортизація і відтворення основного капіталу.

Тема 12. Ринкові відносини в аграрному секторі економіки

Аграрні відносини, їхній зміст і особливості. Земельна рента, її сутність, види і механізм утворення. Ринок земельних ресурсів. Ціна землі. Агропромислова інтеграція й агропромисловий комплекс. Державна політика регулювання і підтримки сільськогосподарського виробництва.

Тема 13. Доходи, їхні джерела й розподіл

Сутність, види і джерела формування доходів. Номінальні й реальні доходи. Функціональний розподіл доходів. Попит на ресурси та чинники, що його визначають, в теорії граничної продуктивності. Ціноутворення на ринку праці. Заробітна плата як явище ринку. Економічна рента і трансфертний дохід у складі заробітної плати. Форми і системи заробітної плати. Вплив держави та профспілок на функціонування ринку праці. Персональний розподіл доходів. Сімейні доходи, їхній рівень, джерела і структура.

Тема 14. Економіка невизначеності, ризику і страхування

Невизначеність і ризиковість сучасної ринкової економіки. Спекуляція та її роль в умовах ринку. Страхування як засіб обмеження рівня ризиковості.

Тема 15. Національне виробництво і відтворення

Зміст, види та пропорції національного (суспільного) відтворення. Теоретичні моделі суспільного відтворення. Система національного рахівництва: необхідність виникнення, зміст, цілі. Концепції та принципи побудови системи національних рахунків. Основні макроекономічні показники СНР.

Тема 16. Макроекономічна нестабільність і економічне зростання

Циклічність економічного розвитку як прояв макроекономічної нестабільності. Теорії циклічних коливань. Класифікація економічних циклів за тривалістю та їх економічна характеристика. Середні цикли та їх фази. Нециклічні коливання економіки. Безробіття, його зміст, причини, види, форми. Рівень безробіття. Наслідки впливу безробіття на економіку. Економічне зростання: зміст, типи, чинники. Концепції та найпростіші моделі економічного зростання.

Тема 17. Фінансова система

Необхідність, зміст, структура та функції фінансів. Фінансова система. Державний бюджет. Бюджетний дефіцит і державний борг. Теорія оподаткування.

Тема 18. Кредитна система

Необхідність, зміст і принципи функціонування кредиту. Форми і функції кредиту. Кредитна система та її структура.

Тема 19. Урядове регулювання національної економіки

Об'єктивна необхідність, зміст та моделі урядового регулювання економіки. Цілі, засоби та методи урядового впливу на економіку. Основні напрями та межі урядового впливу на економіку.

Тема 20. Теоретичні аспекти ринкової трансформації економіки України

Об'єктивні передумови та напрями ринкової трансформації економіки України. Трансформація відносин власності та формування конкурентного середовища як стратегічний пріоритет ринкових перетворень. Розбудова інноваційної моделі розвитку національної економіки. Трансформація грошово-кредитної та фінансової систем України. Проблеми та перспективи інтеграції вітчизняної економіки до глобального економічного середовища.

Тема 21. Інтернаціоналізація господарського життя і світовий ринок

Міжнародний поділ праці та інтернаціоналізація економіки як основа формування світового господарства. Форми міжнародних економічних відносин (МЄВ). Концепції трансформації. Всесвітній ринок товарів та послуг. Торговельний і платіжний баланси країни. Зміст і структура світової валютної системи. Суть, причини, форми і тенденції розвитку міграції робочої сили.

Тема 22. Глобалізація економіки та загально-цивілізаційні проблеми людства

Глобалізація як закономірний процес світо господарського розвитку. Сутність, причини, форми та тенденції розвитку міграції робочої сили. Суперечності глобалізації та її моделі. Взаємопов'язаність і передумови вирішення глобальних проблем.

3. Рекомендована література з курсу «Теоретична економіка»:

Базова:

1. Аналітична економія : Макроекономіка і мікроекономіка : навч. посібн. у 2-х кн. Кн. 1: Вступ до аналітичної економії. Макроекономіка / С. М. Панчишин, П. І. Островерх, В. Б. Буряк та ін. К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 723 с.
2. Аналітична економія: Макроекономіка і мікроекономіка : навч. посіб. у 2-х ін. Кн. 2: Вступ до аналітичної економії. Мікроекономіка / С. М. Панчишин, П. І. Островерх, В. Б. Буряк та ін. – К. : Центр навчальної літератури, 2006. – 695 с.
3. Базилевич В. Д. Економічна теорія: політекономія: підручник / В. Д. Базилевич, В. М. Попов. – 6-те вид., перероб. і доп. – К.: Знання-Прес, 2007. – 720 с.
4. Башнянин Г. І. Політична економія: навч. посібн. / Г. І. Башнянин, П. Ю. Лазур, В. С. Медведєв. – Львів: Новий світ, 2007, 2006. – 380 с.
5. Білецька Л. В. Економічна теорія: політекономія, мікроекономіка, макроекономіка / Л. В. Білецька. – К.: Центр учбової літератури, 2005. – 505 с.
6. Голіков А. П. Економіка України: навч. посібн. / А. П. Голіков, Н. А. Казакова, О. А. Шуба. – К.: Знання, 2009. – 286 с.
7. Економічна теорія: підручник за ред. В. М. Тарасевича. – К. : Центр навчальної літератури, 2006. – 784 с.
8. Леоненко П. М. Сучасні економічні системи : навч. посібн. / П. М. Леоненко, О. І. Черепніна. – К.: Знання, 2006. – 430 с.
9. Мочерний С. В. Економічна теорія : навч. посібн. / С. В. Мочерний. – 3-тє вид., доп. і перероб. – К.: Академія, 2008. – 640 с.
10. Національна економіка: навч. посібн. / Н. І. Бережна, М. С. Бріль, Л. В. Єфремова та ін.; за заг. ред. В. М. Філатова. – Х.: Вид. ХНЕУ, 2010. – 200 с.
11. Політична економія: підручник / В. Г. Федоренко, О. М. Діденко, М. М. Руженський та ін. – К.: Алерта, 2008. – 486 с.

Допоміжна:

1. Гаршина О. К. Практикум з політичної економії: навч. посібн. для студ. вищ. навч. закл. / О. К. Гаршина. –К.: Видавничий Дім "Слово", 2005. – 208 с.
2. Дахнова О. Є. Основи економіки: практичний довідник / О. Є. Дахнова. – Х.: Весна, 2008. – 224 с.

3. Макроекономіка: підручник / О. М. Кліменко, О. М. Крюкова, В. М. Філатов та ін.; під заг. ред. О. М. Кліменко. – Х.: ХНЕУ, 2008. – 276 с.
4. Малахова Н. Б. Мікроекономічна теорія виробництва та витрат: навч. посібн. / Н. Б. Малахова. – Х.: Вид. ХНЕУ, 2009. – 180 с.
5. Олійник О. В. Зовнішнє оцінювання (підготовка). Основи економіки. Репетитор / О. В. Олійник, І. Є. Тимченко, В. К. Щербина. – Х.: Факт, 2008. – 256 с.
6. Олійник О. В. Олімпіадні завдання з економіки: збірник / О. В. Олійник, І. Є. Тимченко. – Х.: Веста ; Вид. "Ранок", 2007. – 400 с.
7. Практикум з навчальної дисципліни "Макроекономіка" для студентів всіх спеціальностей усіх форм навчання / укл. О. М. Крюкова, О. М. Кліменко, М. С. Бриль та ін. – Х.: Вид. ХНЕУ, 2010. – 108 с.
8. Реверчук С. К. Основи теорії економічної конкуренції : навч. посібн. / С. К. Реверчук, Т. С. Сива, Л. С. Ревечук. – К.: Знання, 2007. – 271 с.
9. Савченко А. Г. Макроекономіка : навч.-метод. посібн. для сам. вивч. дисц. / А. Г. Савченко, О. В. Пасічник – К.: КНЕУ, 2006. – 176 с.
10. Чухно А. А. Предмет економічної теорії / А. А. Чухно // Економічна теорія. – 2009. – № 2. – С. 5–15.

Інформаційні ресурси.

1. <http://ft.com> - Financial Times
2. www.businessweek.com - Business Week
3. www.economist.com - The Economist
4. www.europe.eu.int - Європейський союз
5. www.imf.org - Міжнародний валютний фонд
6. www.worldbank.org <http://www.worldbank.org/> - Світовий банк
7. <http://index.minfin.com.ua> – Міністерство фінансів України
8. <http://library.if.ua> – он-лайн бібліотека економіста

4. Критерії оцінювання фахового вступного випробування з теоретичної економіки

Тест містить 50 однорівневих завдань, які передбачають відшукування однієї правильної відповіді із запропонованих. Відсутність відповіді балом не оцінюється. Час для підготовки до відповіді – 180 хвилин (3 години).
Загальна кількість балів тесту – 200.

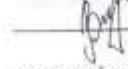
Критерії оцінювання представлені у таблиці 1.

Таблиця 1

Кількість тестових балів	Оцінка	Кількість тестових балів	Оцінка
0	99	26	152
1	102	27	154
2	104	28	156
3	106	29	158
4	108	30	160
5	110	31	162
6	112	32	164
7	114	33	166
8	116	34	168
9	118	35	170
10	120	36	172
11	122	37	174
12	124	38	176
13	126	39	178
14	128	40	180
15	130	41	182
16	132	42	184
17	134	43	186
18	136	44	188
19	138	45	190
20	140	46	192
21	142	47	194
22	144	48	196
23	146	49	198
24	148	50	200
25	150		

Затверджено на засіданні кафедри (протокол № 8 від 01 березня 2021)

Укладач програми:

Вікторія ПЕТРЕНКО

голова фахової атестаційної комісії,
доктор економічних наук,
доцент кафедри фінансів, обліку та
підприємництва